

Studieplan

Spesialpedagogikk - AD/HD, Tourette og Asperger syndrom

10 studiepoeng

Høgskolen i Harstad

1. Innledning

I St.meld.nr 30 (2003-2004) ”Kultur for læring” påpekes det at omfanget av atferdsproblemer i skolen er økende. Problematferd deles inn i tre områder: Lærings- og opplæringshemmende atferd, fysisk og verbal utagerende atferd og antisosial atferd. Det påpekes at atferdsvansker i skolen kan forstås som manglende mestring av skolens forventninger og krav. Dernest vises det til at opplærings- og læringsledelse er viktige faktorer for å kunne forebygge atferdsproblemer. Det er derfor en sentral utfordring å sørge for at både skole og aktuelle foresatte har den kompetansen som kreves for å oppnå et høyt bevissthetsnivå om atferdsproblematikk – aktuelle årsaker, ulike tilnæringsmåter og ikke minst, konkrete tiltak.

Departementet understreker betydningen av kompetanseutvikling innenfor dette fagområdet. Spesielt det siste tiåret har det vært en betydelig økning av antall barn og unge som får diagnoser innenfor atferdsspekteret. AD/HD er en slik hjerneorganisk funksjonsforstyrrelse som har fått økende grad av oppmerksomhet. En annen kjent diagnose knyttet til atferdsmessige og følelsmessige forstyrrelser er Tourettes syndrom. De fleste med Tourettes syndrom har også AD/HD som ledsagertilstand.

Asperger syndrom er en gjennomgripende utviklingsforstyrrelse innenfor autismebegrepet. Felles for disse tilstandene som omtales daglig i skolesystemet er at de færreste har tilstrekkelig kunnskap til å kunne møte slike utfordringer på en god måte. Studiet vil tilby en innføring i viktige grunnleggende perspektiver på alvorlige atferdsproblemer i alminnelighet, og dernest gi en oversikt over spesifikke kjennetegn ved de aktuelle diagnoser. Aktuelle konkrete tiltak i skole og hjem vil bli gjennomgått.

2. Formål

Studiet gir økt kompetanse for arbeid med barn, unge og voksne som blir hemmet i sin læring og utvikling som følge av manglende sosial kompetanse, sosiale ferdigheter og/eller emosjonelle problemer og for et forebyggende systemrelatert arbeid med hensyn til de nevnte læringsbarrierer. Studiet vil gi en innføring i hva AD/HD, Tourette og Asperger er. Videre vil en kunne tilegne seg noe kunnskap om sosial kompetanse, og hvordan denne utvikles.

3. Målgruppe

Alle som jobber med barn, unge og voksne med AD/HD, Tourette og Aspergers syndrom. Foreldre, pårørende eller andre som har interesse for barn, unge og voksne med lærevansker og eller atferdsvansker.

4. Opptakskrav

Krav til opptak er 3-årig utdanning fra høgskole/universitet og minst ett års relevant yrkeserfaring, eller realkompetanse etter gjeldende regelverk.

5. Studieplan med studiemodell og fagbeskrivelse

5.1 Fag – omfang

Videreutdanning i spesialpedagogikk; 10 studiepoeng, vil bli gjennomført som deltidsstudium over ett semester med i alt 3 samlinger av 2 dagers varighet.

5.2 Mål

Målet er å gi personer som arbeider med barn og unge/voksne mer kunnskap om AD/HD, Tourette og Aspergers syndrom

5.3 Innhold - tema

Studiet vil ha hovedfokus på AD/HD, Tourette og Aspergers syndrom. Studiets innhold er:

- **Generell innføring**
  - forståelse og begrepsavklaring
  - ulike teoretiske perspektiver
  - oppmerksomhetsforstyrrelser uten hyperaktivitet
- **AD/HD**
  - utredning og diagnostikk, diagnosesystemer
  - tilleggsvansker
  - endringer på ulike aldersnivå
  - medikamentell behandling
- **Tourettes syndrom**
  - utredning og diagnostikk
  - endringer på ulike aldersnivå
  - ledsagertilstander
  - tics
  - medikamentell behandling
- **Asperger syndrom**
  - utredning og diagnostikk
  - autismspekteret
- **Familie og miljørelaterte tiltak**
- **Tilpasset opplæring og spesialundervisning**
- **Veiledning og rådgivning**

5.4 Undervisningsform

Undervisningsformen vil i hovedsak være forelesning. Det vil også bli lagt opp til noe gruppearbeid både på samlingene og mellom samlingene. Det vil bli vektlagt dialog med studentene, erfaringsutveksling og spørsmål knyttet til tema.

5.5 Arbeidskrav og avsluttende vurdering

Obligatorisk deltakelse i gruppe (minimum 80%). Det legges opp til obligatorisk gruppearbeid mellom samlingene.

Gruppeoppgav som eksamen innleveres 14 dager etter siste samling. Gruppeoppgavens omfang: 6 – 10 sider. Hver gruppe (3-5 studenter) kan få inntil 2 timer veiledning på gruppeoppgaven.

Eksamen vurderes til bestått/ikke bestått.

6.7 Litteratur

- Inglum Rønhovde, Lisbeth: Kan de ikke bare ta seg sammen. Oslo. Gyldendal Akademisk. (300 sider)
- Læringscenteret 2003: Alvorlige atferdsvansker. Effektiv forebygging og Meistring i skolen. Veileder for skolen. (85 sider)
- Strand, Gerd: AD/HD, Tourettes syndrom og narkolepsi – En grunnbok Oslo. 2004. Fagbokforlaget. (260 sider)
- Sørli, Mari-Anne og Nordahl, Thomas: Problematferd i skolen. Hovedrapport fra forskningsprosjektet "Skole og samspillsvansker" NOVA rapport 12 a/98. Oslo (side 29-76) (47 sider)

Tillegglitteratur

- Barkley, Russel A 2000: Taking charge of AD/HD. The Complete, authoritative guide for parents. New York. The Guilford Press.
- DuPaul, George J og Stoner Gary, 2003: AD/HD in the schools. Assessment and Intervention strategies. New York. The Guildford Press.
- Gilberg, Christopher, 1996: Ett barn I hver klasse. Om barn og unge Med DAMP,MBD,AD/HD. Oslo. Praxis Forlag.
- Ogden, Terje: Sosial kompetanse og problematferd i skolen. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag.